

УДК 130.2+1: 316.3

Поліщук О. П., докт. філос. наук, професор, завідувач кафедри естетики, етики та образотворчого мистецтва, Житомирський державний університет імені Івана Франка

**УКРАЇНСЬКА ЕСТЕТИЧНА НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНА
ТРАДИЦІЯ У СВІТЛІ УНІФІКАЦІЇ СПОСОБУ ЖИТТЯ
ЛЮДИНИ ЯК ЕЛЕМЕНТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОБЛЕМ
СУЧАСНОСТІ**

За свою тривалу історію людство пережило декілька періодів, які мають ознаки глобалізації. Варто пригадати, наприклад, період зносин Римської імперії у період її найбільшого злету з культурами так званих варварських народів. Про наслідки римського впливу на останніх говорити можна багато: прийоми містобудування та організації життя міського жителя, архітектура і правові зносини, образотворче мистецтво та ін. Але це приклади очевидного впливу як «проявленого запозичення», тобто такого, що пам'ятається як безпосереднє запозичення. Проте наслідком тогочасних подібних зносин були і запозичення, вагомо вплинувши на спосіб життя неримських спільнот, але менш очевидні, ніби не проявлені для аналізу наших сучасників. Так, і на сьогодні для мешканця Європи сіль постає цінністю, без неї не мислиться приготування їжі, але мода на сіль – «подарунок Риму»; «сольова валюта» для солдат-найманців імперії дійшла до нашого часу однією із некорисних звичок в організації повсякденного життя європейця. Так само непоміченим залишається переймання деякими спільнотами Європи «духу Риму», рідко згадується наріжне римське гасло ставлення один до одного: «Людина людині – вовк». Чомусь мало звертається увага й на те, що римська культура – некрофільська (Е. Фромм) за своєю суттю.

В умовах сучасної глобалізації все більш очевидною стає тенденція до уніфікації способу життя цивілізованої людини через високий рівень технізації і наукоємності побуту й виробництва, широкий дос-

туп до інформаційних джерел, а також значне поширення й попит на послуги так званої масової культури. У таких умовах національно-культурні традиції різних націй зазнають впливу «магістральних» – більш чисельних або більш індустріально розвинутих спільнот, чи ж більш «інформаційно агресивних». І світовими лідерами наразі постають спільноти «англо-саксонського духу» (але варто нагадати, що вони свого часу зазнали чи не найбільшою мірою впливу Римської імперії на політико-правові засади організації соціального життя, ціннісну сферу, спосіб життя, культурні стереотипи тощо). Культура Китаю чи Японії поступово теж проникає у повсякденне життя мешканця Європи, Америки, Австралії та інших частин світу.

Наразі питання плідності і корисності подібних взаємодій та впливів локальних культур на культуру України набуває особливої значущості з боку фахівців різних галузей знання, в тому числі естетиків, культурологів, особливо, коли йдеться про трансляцію естетичних ідеалів, смаків, переконань від покоління до покоління як основу національно-культурної ідентичності конкретної нації. Прагнемо привернути увагу до естетичної домінанти українського національного характеру, в основі якої перебувають візуальні механізми інформаційної взаємодії у реалізації не тільки мистецьких прагнень, а й у вирішенні утилітарно-повсякденних завдань, а також до того, що він значною мірою залежить від наявної культурної традиції, у тому числі й естетичної. Стверджуємо, що існує загроза національній ідентичності в умовах масової культури і глобалізаційних процесів сучасності через нівелювання української естетичної національно-культурної традиції з боку ЗМІ, реклами, книгодрукарства та ін.